

ע"ד יחיד ומיוחד

אין עוד מלבדו

שאלמה

פר' אהרן ד' השמים נסא ודארין קדם רגלי אי ית בית אשר תבנו לי יא ית מקום מנוחתי

פרשת צו
שבת הגדול
תשפ"ג

גליון 333
נא לשמור על
קדושת הגליון

נא לא לעיין בו בשעת
התפילה וקריאת התורה

בס"ד

לעילוי נשמת

מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא
מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב
ר' מנחם יצחק בנימין ב"ר יוסף חיים
הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא
ב"ר שמואל
הרה"ק רבי צבי אלימלך מבלאזוב ב"ר דוד
הגה"ק רבי חיים אבאלעפאי ב"ר יעקב
הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמואל יעקב ראטה
הרה"ק רבי יצחק מדראביטש ב"ר יוסף
הרה"ק רבי ישכר דוב ב"ר יצחק אייזיק
רבי ר' אליה שפירא ב"ר בנימין וואלף
הרה"ק רבי מרדכי מנעשחוי ב"ר דוב בער
הרה"ק רבי יעקב צבי יאלעס ב"ר נפתלי
הרה"ק רבי אריה לוי ב"ר בנימין ביינש
הרה"ק רבי חיים מאיר ב"ר ישראל
מרים הנביאה בת עמרם
רבינו משה בן נחמן רמב"ן
הרה"ק רבי ישעיהו ב"ר אברהם הורוויץ
מרת סבתי חיה ב"ר שלום

פרפראות בדרך מוסר
על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

צו אַת אַהֲרֹן וְאַת בְּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֶלְהָ הוּא הָעֶלְהָ... " (ו', ב')

רש"י - אינן צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר בר' שמעון אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל בני לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע (ביצה ט"ו, ע"ב) וכתב הרב בן איש חי בספרו בן יהוידע על אתר "ונראה ע"ד המוסר שרמזו השי"ת בדבר זה של לוו עלי כי הקדמונים חילקו שעות היום והלילה ח' שעות לעסק התורה וח' שעות למשא ומתן ומלאכה וח' שעות לשינה וראוי שהאדם ילווה מן חלק שעות המלאכה ומחלק שעות השינה ויוסיף על השעות של עסק התורה ואל יחוש פן יחסר לחמו מכח חיסרון שעות המלאכה או תחסר בריאותו מכח חסרון שעות השינה לכך אמר להם לוו עלי ואני פורע" וידוע מזה שכתוב בירושלמי שבת פרק ט"ו "רבי ברכיה בשם רבי חייא בר בא לא ניתנו שבתות וימים טובים אלא לעסוק בהן בדברי תורה" ואמנם יש גם לאכול ולהתענג בשאר צרכי הגוף אך ראוי שהאדם יפנה את רוב יומו לעסק התורה ובפרט בימי חול המועד שבהם לא עובדים יקדיש האדם את יומו לתורה כי בזאת נבחן האדם על שאר

"וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשֶׁם קֹדֶשׁ קְדָשִׁים הוּא" (ו', א')

רש"י - הוא קרב ואין תמורתו קרבה

כבר הזכרנו כמה פעמים כי יש צורך בתשובה לפני הבאת הקרבן ואין הקב"ה חפץ בקרבן ללא תשובה כמו שנאמר למה לי רוב זבחכם ונראה שבשם קרבן זה נרמז כי קודם להקרבה האדם צריך לדעת שהוא אשם ולא להפיל את האשמה על מישהו אחר ואז הוא בחינת מודה ועוזב ירוחם אך כל זמן שאין הוא לוקח אחריות על מעשיו וכתוצאה מכך אין הוא מתקן את מעשיו אין קרבנו מתקבל וזה מה שרומז רש"י הוא קרב היינו כאשר הוא תולה את אשמתו בעצמו קרבנו מתקבל לרצון אך כאשר הוא תולה את האשם במשהו אחר שיהיה אשם תמורתו ובמקומו אז קרבנו לא קרב

"וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶתֶם מֵעַל פְּפִיהֶם וַיִּקְטֹר הַמִּזְבֵּחַ עַל הָעֶלְהָ מִלְאִים הֵם לְרִיחַ נִיחֹחַ אֲשֶׁה הוּא לֵה" (ח, כ"ח)

עשה לי את החיל הזה וזה מרמז לנו בהקריבו את השלמים הקריב גם את השוק על המזבח כדי לעורר את ישראל שידעו שהשוק הוא של הקב"ה כי הוא הוא הנותן לנו כח לעשות חיל ולא בשוקי האיש ירצה ולכן רק משה הקריב את השוק כי היה בכחו של משה בהקרבה ההיא ללמד את בני ישראל לנצח להאמין שהשי"ת נותן לנו כח לעשות חיל כנ"ל ולא יטעו לומר כחי ועוצם ידי וכו' כי יאמינו במאמר הכתוב לא בשוקי האיש ירצה" (מנכד המחבר)

שבת הגדול

כותב בעל הישמח משה מדוע נקראת שבת הגדול בשם זה "והיא דבאמת שמרו במצרים שבת כנודע רק הלא איתא בגמרא כל המודה בעבודה זרה ככופר בכל התורה כולה והוא מובן דהעובד ע"ז אי"כ מה שעושה אינו עושה רק למי שעובד והבן, אך דאז משכו ידיהם מע"ז כדאיתא במדרש וגם מסרו נפשם על קדושת השי"ת לקשור בכרעי המיטה ומוכנים היו להריגה מפני זה רק שנעשה להם נס אבל הם מסרו נפשם. וא"כ במה שחטאו נתקנו ונמחל להם עון עבודת אלילים, וגם תשובה עם

משנת הצדיק הרה"ק רבי אריה לוי זצוק"ל זי"ע - ט' ניסן (ראשון)

רבי אריה נולד באורלא שליד ביאליסטוק לרב לבנימין ביינש שעבד לפרנסתו ביערן ולרבנית לעטיל זי"ע. רבי אריה למד בסלוצק, בסלונים, בבריסק ובפינסק. בגלל גילו הצעיר לא התקבל בהתחלה ללמוד בישיבת וולוז'ין ולכן הוא פנה ללמוד בישיבה בהלוסק ולאחר כשנה התקבל לוולוז'ין, שם למד תורה

מהרב רפאל שפירא. רבי אריה לויך עלה לארץ ישראל באדר ה'תרס"ה והתגורר זמן מה ביפו אצל משה-בצלאל טודרוסוביץ אחר כך עלה לירושלים, שבה למד בישיבת תורת חיים. הוסמך לרבנות על ידי הרב חיים ברלין הרב שמואל סלנט והרא"ה קוק. סמוך להגעתו לירושלים ח' בתמוז ה'תרס"ה נשא את צפורה חנה, בתו של הרב דוד שפירא, רב בקובנה, ובנו של הרב חיים יעקב שפירא שהיה אב"ד לירושלים. הרב דוד שפירא היה גם חותנו של הרב צבי פסח פרנק. כמו רבים מבני היישוב, עברו שנות מלחמת העולם הראשונה על בני הזוג ברעב. שתיים מבנותיהם נפטרו בשל תנאי המחיה הקשים. החל משנת ה'תרע"ז היה משגיח בתלמוד תורה עץ חיים בירושלים. לאחר עלותו של רבי שלמה אלישיב בעל ה"לשם" לארץ ישראל היה לתלמידו. היה ידוע כבעל חסד. נודע בכינויו "רב האסירים" מפני שהיה נוהג במשך כעשרים וחמש שנה, כבר בתקופת המנדט הבריטי, ללכת רגלית בכל שבת לבקר את האסירים בבתי הכלא, לעודד את רוחם ולכתוב להם מכתבים. בפרט נודעו ביקוריו אצל אסירי המחתרות ועולי הגרדום. במנוחה זה החל עוד כאשר שהו בבתי הסוהר בעיקר אסירים יהודים פליטים, המשיך בו כאשר בבתי הסוהר נאסרו לוחמי מחתרות, והמשיך בו אף לאחר קום המדינה. בעת ביקור אסירי המחתרות הבריח הרב לויך בבגדיו פתקי דרישת שלום בין האסירים לבני משפחותיהם. לאחר מלחמת השחרור כאשר הוחזרו לישראל גופותיהם של אנשי מחלקת הל"ה, שנה וחצי לאחר שנפלו בקרב, לא הצליחו אנשי הרבנות הצבאית לזהות בוודאות 12 גופות. לפתרון הבעיה שנוצרה הוטל על הרב לויך לערוך את גורל הגר"א - הטלת גורל שבאה לזהות את הגופות על פי צוותא נרשם במצבתו שהוא מבקש ממי שעולה לבקר לקברו שיאמר "אני מאמין באמונה שלמה שתהא תחיית המתים בעת שתעלה רצון מאת הבורא יתברך שמו ויתעלה זכרו לעד ולנצח נצחים"

מספרים כי פעם בחול המועד סוכות ראו את רבי אריה מהלך באחת משכונות ירושלים. שאל אותו אחד האנשים: "מה עושה הרב בשכונתנו?" ענה רבי אריה: "נוהג אני בחול המועד לבקר את האלמנות, נשותיהן של הרבנים. כל ימות השנה האלמנה טרודה בעבודתה ואין היא מרגישה בבדידותה, אבל בחול המועד, כאשר כולם חוגגים ואינם עובדים - אזי מרגישה האלמנה בבדידותה ונוכרת בימים הטובים, שכולם היו באים בחג לבקר את בעלה הרב כשעוד היה בחיים, והבית היה הומה ממבקרים והשמחה היתה שרויה בו. ואילו כעת היא יושבת בודדה וגלמודה, וימי החג נהפכים לה לצער והכאב גדול. לכן מקפיד אני לבקר ולעודד את האלמנות דווקא בימים אלו

עוד מסופר שבכל ראש חודש היה נוהג רבי אריה ללכת לבית חולים לחולי נפש ולמסור חבילה לאחד החולים. פעם אחת נלווה אליו בנו, ושאלו: "אבא, מה הקשר המיוחד שלך לחולה זה דוקא?" ענה רבי אריה: "פעם באתי לבקר בבית חולים זה וראיתי את אחד החולים שהוא מוכה וחבול, שאלתי את החולים מה קרה לו, והם הסבירו לי שלפעמים החולי נפש משתוללים והמטפלים שלהם נאלצים לתפוס אותם בכוח ולפעמים אף מכים אותם, אולם את מי שיש לו קרובי משפחה הם לא מכים מחשש שהמשפחה תתלונן. לחולה הזה אין קרובי משפחה ולכן הוא מכים אותו הרבה מבלי חשש". כשמעתי זאת, ניגשתי אל המטפלים ואמרתי להם שאני קרוב משפחה של אותו חולה ושיתייחסו אליו יפה. מאז אני מקפיד לבוא פעם בחודש ולמסור חבילה לחולה הזה שהוא "קרוב שלי" ואני מתפלל לשלומו, ואכן האחים החלו להתייחס אליו בכבוד

דובב שפתי ישנים - ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

דברי יואל - הרה"ק רבי יואל ב"ר חנניא יו"ט ליפא טיטלבוים זצוק"ל זי"ע

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו" (ו', ב')

ובזה מבואר גם איך מדרשא דדריש היא העולה על מוקדה זו מלכות אדום שעלתה עצמה וכו' אמר הקב"ה והיה בית יעקב לאש וגו' ולא יהיה שריד לבית עשיו כי פי ה' דבר וכו' ומה דבר משה שנאמר הוא העולה על מוקדה ואח"כ ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו ולבאורה הרי יש עת קבוע מראש לזמן הגאולה אמנם הגואל העתיד יהיה משה רע"ה כדאיתא בזה"ק (ח"ג דף ר"פ) והוא יבא לגאול את ישראל בכח התורה ולפיכך אף אם יחליף הקב"ה את סדר הזמנים ויחיש את זמן הגאולה אין זה שידוד המערכה כיון שכך נכתב בתורה ואתי שפיר דשייבא דרשה זו דמיירי במפלת מלכות אדום לעתיד לבא להך קרא דזאת תורת העולה שהרי במקרא זה רמזו ענין חילוף הנשמות כמו שפירש קדושת זקני היטב לב זלה"ה ולבאורה זהו שידוד המערכות וע"כ לומר דכיון שנכתב כן בתורה שקדמה לעולם לא הוי כשידוד המערכות וזה רמזו בדברי התורה זאת "תורת" העולה, פירוש שענין העולה נכתב בתורה שקדמה לעולם על כן "הוא" העולה מעלה עליו בעת הקריב את קרבנו כאילו הוא עצמו קרב לעולה דנשמתו מתחלפת ולפיכך סמך התנחומא דרשה זו שעתידיה מלכות אדום שתשרף באש להורות שאף הגאולה העתידה אינה תלויה בזמן ואם יזכו ישראל יחליף הקב"ה את הזמנים

סגולה לפרנסה - נתינת צדקה - קמחא דפסחא

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו" (ו', ב')

רש"י - צו את אהרן. אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כפי וא"ו ובנתנו לחמשה אצבעות של העני הרי ה"א אחרונה ועי"ז גורם המשכת רחמים כי כסדרן הוא רחמים גמורים וכל זה כשהנותן מתחיל בנתינת הצדקה טרם הפשטת יד העני אזי הוא הוי"ה כסדרן וממשיך רחמים לעולם ולא כן כשהעני מתחיל בתחלה בהתפשטו" ידו לבקש אז אין השם כסדרן וזהו אני בצדק כשממני ההתחלה או אחזה פניך שאני גורם יחוד בדלת אתון כסדרן והוא פניך רחמים אשבעה בהקיץ ר"ל כשהעני מקיץ אותי בפשיטות ידו ליתן לו הצדקה או תמונתך שאני רואה רק התמונה של דלת אתון ולא בפנים וז"ש כי פתוח תפתח את ירך ר"ל שאתה תפתח בידך ליד העני לקבל ואז יהיה השם כסדרן ותמשוך רחמים גמורים ועוד מביא בשם הבעש"ט שהיה מפרש את הפסוק ה' צלך דהיינו כמו שהצל עושה מה שהאדם עושה כך הבורא ית' כביכול עושה ולכך צריך האדם לעשות מצוות וליתן צדקה ולרחם על העניים כדי שיעשה הבורא ית' עמו ג"כ טובה

וגינתן לרמוז בכך שפרשת צו והפסוק הנ"ל נקראים בחודש ניסן בו אוספים קמחא דפסחא לנצרכים ועל זה רומז רש"י שפס' זה נדרש לדורות שכל שנה ושנה יש לתת קמחא דפסחא למי שאין לו וע"י כך יזכו כל בית ישראל לשמוח בשמחת החג ולערוך בו את ליל הסדר כדבעי זהו שנאמר כל הלילה עד הבוקר ובמיוחד יש לזרוז במקום בו יש חסרון כיס כפי שכותב רש"י הקדוש היינו בנתינה הנ"ל שעל האדם להכניס את ידו לכיסו ולתת צדקה כאמור ולכן הבאנו את דברי לשון חסידים המדבר ממעלות נתינת הצדקה ולמה זוכה מי שמקיימה בשלמות המעולה "צדקה כוללת כל המצוות ומנהגת כל המצוות והוא כמו הלב שנותן חיות בכל האיברים וכן היא כמו השמש שהוא מופיע ומלך של העוה"ז כן הצדקה היא מלך של המצוות (אור החכמה) ועוד מוסיף וכתב שמעתי בשם הבעש"ט ז"ל פירוש הפסוק אני בצדק אחזה פניך אשבעה בהקיץ תמונתך היינו כשאדם נותן פרוטה לעני אזי עושה יחוד דהפרוטה הוא יו"ד וחמשה אצבעות של הנותן הרי ה"א ופשיטות ידו של הנותן הרי